

Facilitets- analyse 2024

Analyse af det fortsatte behov for udbygning
af idrætsfaciliteter i Aarhus Kommune

Sport & Fritid
Aarhus Kommune

Indhold

Opsummering og konklusion.....	3
Indledning	5

1	Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal	7
1.1	Facilitetsdækning og udbygningsbehov for basisfaciliteter i Aarhus Kommune.....	8
1.2	Dækning af basisfaciliteter i Aarhus Kommune.....	13
1.3	Facilitetsdækning i Aarhus Kommune sammenlignet andre kommuner.....	15
1.4	Basisfaciliteter på lokalsamfundsniveau	17
1.5	Svømmefaciliteter	25
1.6	Medlemsudvikling i de aarhusianske idrætsforeninger	26

2	Kvalitativ analyse af udvalgte temaer indenfor idrætsfaciliteter og facilitetsudvikling	28
2.1	Fyrtårnsfaciliteter	30
2.2	Outdoorfaciliteter	33
2.3	Nye bydele	34
2.4	Klimavenlige faciliteter	35
2.5	Modeller og økonomi for opførelsen af nye faciliteter	36
	Appendiks: Metode	37

Opsummering og konklusion

Siden den sidste analyse af idrætsfaciliteter i Aarhus Kommune blev lavet i 2019, er der sket ændringer både i antallet af faciliteter og i forventningen til befolkningsvæksten. Kort opsummeret er der arbejdet målrettet med at etablere nye idrætsfaciliteter, og der er planlagt en række projekter frem mod 2033. Facilitetsdækningen pr. indbygger er derfor forbedret, og der forventes yderligere forbedringer frem mod 2033 forudsat, at alle planlagte faciliteter bygges. Men Aarhus er fortsat en kommune med lav dækningsgrad (indbyggere per facilitet), når det kommer til basisfaciliteter og vil også være det i 2033.

Frem mod 2033 forventes der cirka 33.000 nye borgere i kommunen. Det forventes, at det særligt er gruppen af 30-39-årige samt gruppen 80+ år, som vil vokse. Basisfaciliteter er vigtige for borgere i alle aldre, idet 90% af børn og unge og 61% af de voksne bruger

33.000
nye borgere
i 2033

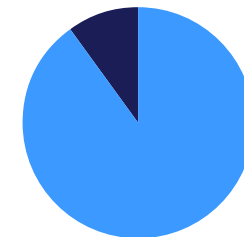
dedikerede idrætsfaciliteter, når de dyrker deres idræt.

Der er arbejdet målrettet med at udvikle området siden 2019. Der er etableret seks nye indendørsfaciliteter og 14 nye boldbaner i perioden 2019-2024. Derudover er der siden 2019 givet anlægstilskud til yderligere 14 halprojekter og fem kunstgræsbaner. Det er vigtigt at holde sig for øje, at disse projekter endnu ikke er i mål, idet projekterne mangler finansiering fra enten foreninger, fonde eller kommunen. Typisk tager det 5-8 år fra der ydes tilskud til

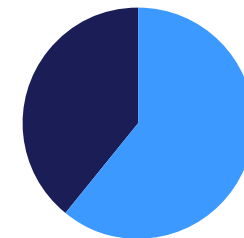
faciliteten kan tages i brug. På trods af de nævnte forbedringer, er der stadig en opfattelse blandt brugerne af, at der mangler basisfaciliteter i kommunen. Foreninger melder om både lange ventelister på grund af mangel på faciliteter og problemer med, at foreningens aktiviteter skal foregå på mange forskellige lokationer.

Frem mod 2033 forventes der en mindre forbedring af dækningsgraden (indbyggere per facilitet) for haller og en mindre tilbagegang i dækningsgrad for boldbaner. Dette forudsætter, at alle de projekter der er givet anlægstilskud til gennemføres. Hvis de projekter, der er givet anlægstilskud til, ikke gennemføres, forventes der en tilbagegang i dækningsgraden for både haller og boldbaner frem mod 2033.

Da Aarhus som beskrevet i analysen har en lav dækningsgrad sammenlignet med andre kommuner, er det relevant at

90% af børn og unge bruger dedikerede idrætsfaciliteter

61% af voksne bruger dedikerede idrætsfaciliteter

undersøge, hvad udbygningsbehovet er, hvis Aarhus skal have en dækningsgrad som er sammenlignelig med nogen af de kommuner der er bedre stillet. Analysen viser, at hvis Aarhus skal være i top-3 blandt 6-byerne i forhold til facilitetsdækning, skal der bygges 14 haller og 63 boldbaner udover de projekter der er planlagt frem mod 2033. Hvis Aarhus skal have en dækningsgrad, der ligger i midten af alle kommuners – svarende til at være på plads nummer 50 på Idans facilitetsindeks, er udbygningsbehovet cirka 43 haller og 39 boldbaner udover de projekter, der er planlagt frem mod 2033.

Ser man på dækningsgraden i de 24 lokalsamfund i Aarhus er der stor variation. Den dårligste dækningsgrad for både haller og boldbaner findes i midtbyen samt i nye boligområder som f.eks. Lisbjerg. Sammenligner man dækningsgraden i de 24 lokalsamfund med dækningsgraden for kommune nummer 50 på Idans facilitetsindeks viser analysen, at det især er for hallerne, at facilitetsdækningen er dårlig.

Ligesom idrætshaller og boldbaner kan svømmefaciliteter også betragtes som en basisfacilitet. Aarhus ligger på en 4. plads blandt 6-byerne, når man ser på

dækningsgraden for svømmefaciliteter. For svømmefaciliteter er dækningsgraden i Aarhus blevet dårligere for hvert år siden 2015.

Denne analyse bruger indbyggere per facilitet som mål for facilitetsdækningen. Udover udviklingen i indbyggere er det også undersøgt, hvordan medlems-tallene i de aarhusianske idrætsforeninger udvikler sig, da det primært er idrætsforeningerne, der sørger for aktivitet i basisfaciliteterne. Analysen viser, at der er en kontinuerlig vækst i antallet af medlemmer i de aarhusianske idrætsforeninger. Mellem 2012 og 2023 er medlemstallet vokset med 28%, mens den generelle befolkningsvækst i Aarhus kun har været på 15%. Dette viser, at analysen har tendens til at undervurdere behovet for nye idrætsfaciliteter. Den giver således et forsigtigt bud på behovet for udbygning af idrætsfaciliteter.

Udover at pege på, at der stadig er behov for at prioritere basisfaciliteter, viser analysen også, at der er behov for at fokusere på andre typer af faciliteter, hvis Aarhus Kommune skal være en god by for alle. F.eks. er der behov for et øget fokus på fyrtårnsprojekter, som kan bidrage til oplevelsen af, at Aarhus Kommune har en stor mangfoldighed

Analysen viser, at vi hvis Aarhus Kommune skal være i **top 50** blandt landets kommuner i forhold til facilitetsdækning, skal der bygges **43 haller og 39 boldbaner** udover de projekter, der allerede er planlagt frem mod 2033.

i sine idrætsmuligheder, og at kommunen har faciliteter, som adskiller sig fra mindre provinskommuner. Fyrtårns-faciliteter skaber værdi for borgere på

tværs af Aarhus Kommune og bidrager ind i kommunens overordnede målsætninger om byliv, byudvikling og events.

Der kan også sættes fokus på faciliteter til outdoor, hvis flere borgere skal have glæde af de mange spændende oplevelser og fællesskaber, som det udendørs Aarhus og opland har at byde på i relation til både det blå, det urbane og det grønne.

Når der udvikles nye bydele i Aarhus Kommune, er der behov for at afsætte både arealer og økonomi til etablering af basisfaciliteter til idræt og fritid for at skabe et godt grundlag for udviklingen af fællesskaber og sunde fritidsaktiviteter. Analysen viser, at der også er et behov for at prioritere nye faciliteter i nye byområder som Lisbjerg, Aarhus Ø mv.

I forhold til alle de ovenstående emner om etablering af både basisfaciliteter, fyrtårnsfaciliteter, outdoorfaciliteter og nye bydele er det en væsentlig pointe, at der også i idrætsbyggeri skal arbejdes med at nedbringe CO₂ aftrykket. Derfor kan der være behov for at prioritere etablering af mere klimavenlige idrætsbyggerier i fremtiden, hvilket en nylig gennemført Rambøll analyse viser vil koste i udgangspunktet 10-15% mere.

Indledning

I budgetforliget 2023 blev der bestilt en analyse af det fortsatte behov for udbygning af idrætsfaciliteter:

”Forligsparterne ønsker derfor, at der frem mod budgettet for 2025 udarbejdes en analyse af det fortsatte behov for udbygning af idrætsfaciliteter. Analysen skal ske med udgangspunkt i igangværende projekter hos foreningsslivet, nuværende dækning af idrætsfaciliteter i lokalområder sammenholdt med befolkningsprognoser og behov og ønsker til større specialfaciliteter sammenholdt med sammenlignelige større byer i Danmark.”

Denne analyse beskriver det fortsatte behov for idrætsfaciliteter i Aarhus frem til 2033. Analysen er delt op i to dele. Den første del er en kvantitativ analyse, som dels viser dækningen af basisfaciliteter (idrætshaller og boldbaner) i Aarhus i dag og frem mod 2033 for hele kommunen og for de 24 lokalsamfund

i kommunen. Analysen viser også dækningen af svømmehaller i hele kommunen i samme periode. Til sidst viser analysen medlemsudviklingen i de aarhusianske idrætsforeninger fra 2012-2023. Den anden del af analysen er en kvalitativ analyse, som behandler udvalgte temaer indenfor idrætsfaciliteter og facilitetsudvikling.

I 2019 undersøgte Sport og Fritid behovet for udbygning af idrætsfaciliteter i et 10-års perspektiv. Analysen viste dengang, at der aktuelt manglede basisfaciliteter (idrætshaller og boldbaner), og at dækningen ville blive forværret frem mod 2030 sammenlignet med serviceniveauet i 2015, blandt andet fordi man forventede en stor stigning i antallet af borgere i Aarhus frem mod 2030. Mere konkret skulle der bygges 22 nye idrætshaller og 32 nye boldbaner.

Konklusionen fra 2019-undersøgelsen blev underbygget af undersøgelser fra

Idan (idrættens analyseinstitut), som blandt andet udregner et facilitetsindeks, der viser borgernes adgang til de mest udbredte idrætsfaciliteter i de 98 kommuner. Facilitetsindekset udregnes på baggrund af 21 forskellige facilitetskategorier, så det medtager mange andre facilitetstyper end de basisfaciliteter, der bruges i denne analyse¹. I 2021 lå Aarhus på plads nummer 91 ud af de 98 kommuner. I 2023 lå Aarhus på plads nummer 73. Dette er både et udtryk for, at der er bygget nye faciliteter i Aarhus mellem 2021 og 2023, men også at Idan har ændret metoden til at udregne indekset. Den nye metode tager i højere grad højde for idrætsfaciliteternes kapacitet og diversitet, hvilket betyder at særligt de store byer får en bedre placering på listen.

Selvom der, målt på Idans facilitetsindeks, er sket en forbedring fra 2021 til 2023, er der stadig behov for yderligere forbedringer. Det fremgår af både

Aarhus' udgifter pr. indbygger på fritidsområdet ligger **22,3%** under niveauet i gennemsnitskommunen, mens udgiftsbehovet på fritidsområdet ligger **20,7% over**².

Sports- og fritidspolitikken 2022-2025 og Sport og Fritids facilitetsstrategi fra 2022, at fysiske rammer og faciliteter bør prioriteres højt, da de er en forudsætning for det gode fritidsliv, og at der mangler idræts- og fritids-faciliteter i Aarhus. Aarhus ligger på et lavt niveau, når man kigger på faciliteter per indbygger både på Idans rangliste og i sammenligning med de øvrige 6-byer. Også hvis man kigger på udgifterne til fritidsområdet ligger Aarhus under gennemsnitskommunen. En rapport fra Index100 fra 2022 viser, at Aarhus' udgifter pr. indbygger på fritidsområdet ligger 22,3% under niveauet i gennemsnitskommunen, mens udgiftsbehovet på fritidsområdet ligger 20,7% over².

Denne analyse er ikke direkte sammenlignelig med 2019-analysen. Sport og Fritid har opbygget et nyt datagrundlag for at få et mere nuanceret billede af kommunens faciliteter, og for at gøre det nemmere at opdatere data fremadrettet. Den kvantitative del af denne analyse fokuserer derfor på,

- hvordan serviceniveauet ser ud i 2024,
- hvordan det forventes at se ud i 2033,
- hvad der skal til for at fastholde serviceniveauet fra 2024 frem mod 2033,
- hvordan Aarhus er placeret i sammenligning med andre kommuner,
- hvordan Aarhus evt. kan forbedre sin placering.

Siden den seneste facilitetsanalyse er der blevet opført flere nye idrætsfaciliteter i Aarhus Kommune. Bl.a. Harlev Idræts- & Kulturcenter, der blev indviet i 2021.

¹ www.idan.dk/nyheder/facilitetsindeks-2023-ny-metode-betyder-at-nogle-kommuner-staar-bedre-i-indekset-end-tidligere/
² www.aarhus.dk/media/gsgpmef2/udgifter-udgiftsbehov-og-udgiftsmaessigt-serviceniveau-i-aarhus-kommune.pdf

1

Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

1.1

Facilitetsdækning og udbygningsbehov for basisfaciliteter i Aarhus Kommune

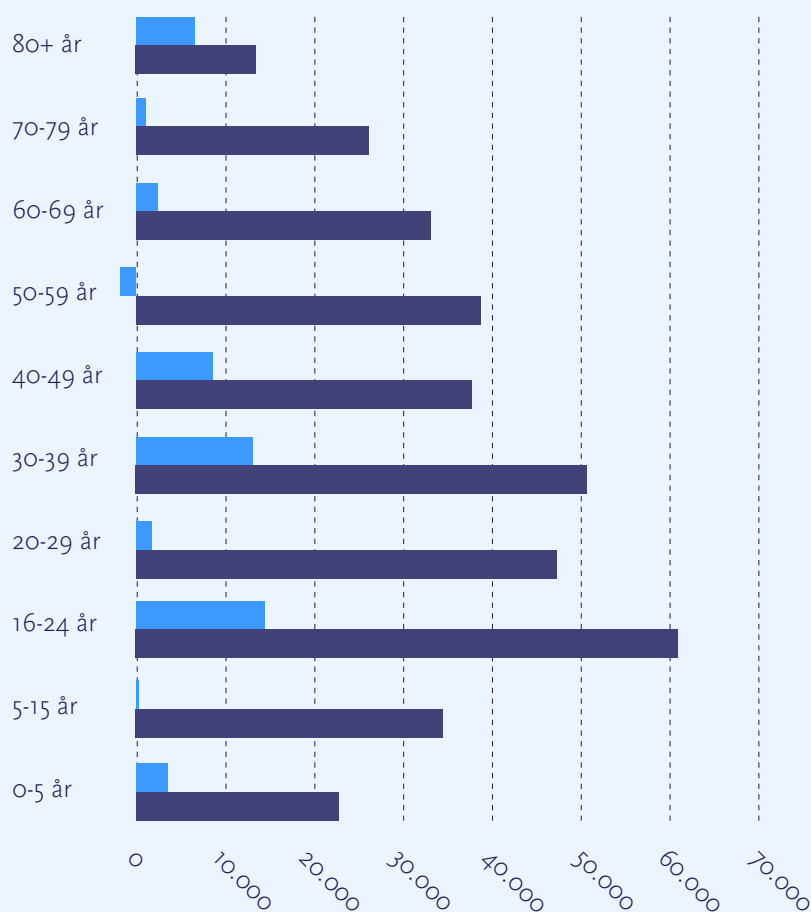
Befolkningsudvikling i Aarhus Kommune

Aarhus er en kommune i vækst. Fra 2023-2033 forventes det, at der kommer cirka 33.000 nye borgere i kommunen. Figur 1 viser befolkningstal fra 2024 og befolkningsprognose 2023-2033 fordelt på aldersgrupper. Figuren viser, at der er en stor andel af unge i kommunen (16 – 24 år), og at det især er i gruppen af 30-39-årige samt gruppen 80+ år at der forventes befolkningsvækst frem mod 2033.

Aarhusianernes brug af faciliteter

Befolkningens alderssammensætning er interessant i forhold til planlægningen af idrætsfaciliteter, da der er stor forskel på, hvilke faciliteter forskellige aldersgrupper bruger. Idan har i 2022 undersøgt motions- og sportsvaner i Aarhus Kommune³. De aarhusianske borgere er generelt meget idrætsaktive.

Figur 1. Befolkningstal 2024 og befolkningsprognose 2023-2033 fordelt på aldersgrupper.

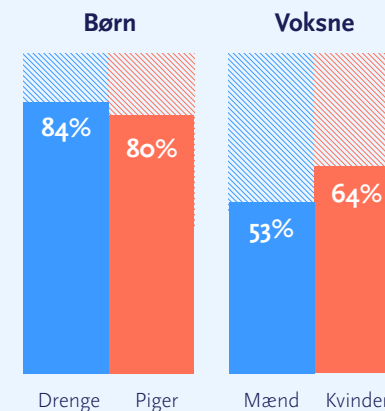

Kilde: www.aarhus.dk/om-kommunen/aarhus-i-tal

Tabel 1 viser, hvor mange aarhusianere der dyrker sport/motion fordelt på aldersgruppe og køn.

De idrætsaktive aarhusianere dyrker samtidig mange forskellige sportsaktiviteter (i gennemsnit 4,7 aktiviteter pr person). På trods af, at der er vækst i den selvorganiserede idræt, dyrker 77% af børnene og 35% af de voksne idræt i idrætsforeningerne. Tabel 2 viser, hvor de idrætsaktive aarhusianere dyrker deres aktiviteter.

Tabel 1. Idrætsdeltagelse i Aarhus Kommune. Andel af den aarhusianske befolkning, der dyrker sport/motion

Kilde: Idan: Motions- og Sportsvaner i Aarhus Kommune

³ www.idan.dk/media/okuiiyem/motions-og-sportsvaner-i-aarhus-kommune.pdf

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

Tabel 2 viser, at langt de fleste børn og unge bruger dedikerede idrætsfaciliteter, når de dyrker deres idræt. Samtidig benytter 61 pct. af de voksne de dedikerede idrætsfaciliteter. På trods af, at der i de seneste år har været stor fremgang i idrætten i naturen, er det således stadig en stor del af både børn og unge og de voksne aarhusianere, der har deres regelmæssige gang i kommunens idrætsfaciliteter. De mest anvendte idrætsfaciliteter er haller, fodboldbaner og svømmehaller.

I en analyse af idrætsfaciliteter er det derfor relevant at analysere dækningen af dedikerede idrætsfaciliteter herunder særligt basisfaciliteter som haller, fodboldbaner og svømmehaller. Derfor fokuserer den kvantitative analyse i de næste afsnit på dækningen af basisfaciliteter.

Tabel 2. Oversigt over hvor idrætsaktive aarhusianerne dyrker idræt

	Dedikerede idrætsfaciliteter	Udendørs områder, der ikke primært 'er dedikeret til idræt, fx skov, strand, vand, veje, gader, parker mv	Dedikerede outdoorfaciliteter i naturen eller på vandet
Børn og unge	90%	66%	21%
Voksne	61%	89%	26%

Kilde: Idan: Motions- og Sportsvaner i Aarhus Kommune

Opsamling 1

Der forventes cirka 33.000 nye borgere i kommunen fra 2023-2033

Der forventes særligt stor vækst i gruppen af 30-39-årige samt gruppen 80+ år

90% af børn og unge og 61% af de voksne bruger dedikerede idrætsfaciliteter, når de dyrker deres idræt

“Vi er en klub med syv forskellige seniorhold dækkende fra begynder til divisionsniveau.

Vi benytter 5-6 forskellige haller til vores træning og kampe, lige fra Christiansbjerg i nord, til Globus 1 i vest, til VIA's hal i Ceres byen. Det giver os udfordringer med materialer og udstyr til holdene i de forskellige haller, og det er rigtig svært for os at skabe sammenhold i klubben på tværs af holdene, da vi sjældent mødes eller ser hinanden.

Det sociale miljø i hverdagen omkring træning er derfor meget hårdt ramt af, at vi ikke har et fast sted at være. Vi drømmer om at få en 'hjemmebane' og et socialt mødested, så vi kan styrke og udvikle vores klub. “

– Casper Pedersen,
Formand AUS Basket

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

Tabel 3. Indendørs faciliteter taget i brug siden 2019

Facilitet	Anlægsår	Lokalsamfund	Facilitetstype
Aarhus Atletik- og Løbeakademi	2019	Midtbyen	2 idrætslokaler/sale (<300 m²)
Bevægelseshuset	2021	Brabrand-Gjellerup	1 lille idrætshal (300-799 m²)
Harlev Idræts- og Kulturcenter	2021	Harlev-Framlev	1 stor idrætshal (>800 m²) 1 idrætslokale/sal (<300 m²)
Viruphuset	2021	Hjortshøj	1 stor idrætshal (>800 m²) 2 idrætslokaler/sale (<300 m²)
Beachdomen	2021	Skejby-Christiansbjerg	1 lille idrætshal (300-799 m²)
Momentet	2022	Lystrup-Elsted	Svømmehal

Udvikling siden 2019

Siden den seneste facilitetsanalyse i Aarhus blev lavet i 2019, er der arbejdet målrettet med at etablere nye idræts-faciliteter for at afbøde manglen på faciliteter. Konkret er der siden 2019 etableret seks nye indendørsfaciliteter og 14 nye boldbaner. Dertil er der etableret en række øvrige små og store faciliteter til andre sportsgrene som f.eks. padel, tennis, vandsport, skydning, golf mv. Tabel 3 og 4 viser en oversigt over de haller og boldbaner, der er taget i brug siden 2019.

Der er dog også blevet nedlagt faciliteter i perioden. Der er f.eks. nedlagt boldbaner i forbindelse med byudvikling eller opførelse af en ny idrætshal.

Udover at der er taget nye faciliteter i brug, har byrådet siden 2019 givet anlægstilskud til en række større projekter, som endnu ikke er opført. Der er tale om 14 halprojekter og fem kunstgræsbaner. Tabel 5 og 6 viser de faciliteter, som byrådet har givet anlægstilskud til, men som endnu ikke er opført. Det er vigtigt at hæfte sig ved, at langt de fleste af projekterne stadig mangler finansiering fra enten foreninger, fonde eller kommunen. Som det ses af tabellen, er kun tre af projekterne rent faktisk under opførelse. Der er altså stor forskel på, hvor langt de forskellige projekter er fra at blive realiseret.

Tabel 4. Boldbaner taget i brug siden 2019

Facilitet	Anlægsår	Lokalsamfund	Facilitetstype	Erstatning for
Åby Skoles Idrætsanlæg	2019	Åby	Kunstgræs	Grusbane
Brabrand Idrætsanlæg	2019	Brabrand-Gjellerup	Kunstgræs	Grusbane
Vidtskuevej Idrætsanlæg	2019	Viby	Græs	-
Viby Idrætsanlæg	2020	Viby	Kunstgræs	Grusbane og græsbane
Fredensvang	2021	Viby	Kunstgræs	Kunstgræsbane
Mårslet Skoles Idrætsanlæg	2022	Mårslet	Kunstgræs	Grusbane
Stavtrup Idrætsanlæg	2022	Stavtrup-Ormslev	Kunstgræs	Grusbane
Bavnehøjskolens Idrætsanlæg	2022	Hasselager-Kolt	Kunstgræs	Grusbane
Lystrup Idrætsanlæg	2022	Lystrup-Elsted	Kunstgræs	Grusbane
Vejlby-Risskov Idrætsanlæg	2023	Vejlby-Risskov	Kunstgræs	Græsbane
Vejlby-Risskov Idrætsanlæg	2023	Vejlby-Risskov	Kunstgræs	Græsbane
Frydenlund Idrætsanlæg	2023	Hasle	Kunstgræs	Grusbane
Skødstrup Skoles Idrætsanlæg	2023	Skødstrup-Løgten	Kunstgræs	Græsbane
Grønlykkeskolens Idrætsanlæg	2023	Tranbjerg	Kunstgræs	Grusbane

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

Tabel 5. Oversigt over indendørs faciliteter som der er givet anlægstilskud til, men som endnu ikke er opført

Facilitet	Lokalsamfund	Facilitetstype	Status
Lystrup Idrætscenter, Hal 3	Lystrup-Elsted	1 stor idrætshal (>800 m²)	Under opførelse
Aabyhøj Idrætscenter	Åby	1 stor idrætshal (>800 m²) 1 lille idrætshal (300-799 m²)	Under opførelse
Springcenter Aarhus, Hal 3	Vejlby-Risskov	1 stor idrætshal (>800 m²)	Under opførelse
Højbjerg Badminton, Hal 2	Holme-Højbjerg-Skåde	1 stor idrætshal (>800 m²)	Projektering
Aarhus 1900 Tennis, Hal 2	Holme-Højbjerg-Skåde	1 stor idrætshal (>800 m²)	Projektering
Højskolehallen	Vejlby-Risskov	1 stor idrætshal (>800 m²)	Projektering
Lys1	Holme-Højbjerg-Skåde	1 Lille idrætshal (300-799 m²)	Projektering
Det Nye Egelund	Beder-Malling	2 idrætslokaler/sale (<300 m²)	Projektering
Multihus Møllevang	Hasle	1 stor idrætshal (>800 m²) 1 lille idrætshal (300-799 m²) 1 idrætslokale (<300 m²)	Fundraising
Sport8000C	Midtbyen	1 stor idrætshal (>800 m²)	Fundraising
Idræts- og Sundhedstårnet	Midtbyen	5 idrætslokale (<300 m²)	Fundraising
Solbjerg Idrætscenter, Hal 2	Solbjerg	1 stor idrætshal (>800 m²) 2 idrætslokaler/sale (<300 m²)	Fundraising
Creative Basketball Universe	Vejlby-Risskov	1 stor idrætshal (>800 m²)	Fundraising
Stavtrup Kultur- og Idrætscenter	Stavtrup-Ormslev	1 stor idrætshal (>800 m²) 1 Lille idrætshal (300-799 m²)	Fundraising

Tabel 6. Oversigt over boldbaner som der er givet anlægstilskud til, men som endnu ikke er opført

Facilitet	Lokalsamfund	Facilitetstype	Status
Ellekær Idrætsanlæg	Hasle	To kunstgræsbaner	Under opførelse
Christiansbjerg Idrætsanlæg	Skejby-Christiansbjerg	Multianvendelig kunstgræsbane	Projektering
Søndervangsskolens Idrætsanlæg	Viby	En kunstgræsbane	Kommunalt anlæg, finansiering på plads
Nye	Lystrup-Elsted	Fire kunstgræsbaner	Projektering
Lyseng Idrætsanlæg,	Holme-Højbjerg-Skåde	Halvanden kunstgræsbane	Projektering
Næshøjskolens Idrætsanlæg	Harlev-Framlev	En kunstgræsbane	Fundraising

Erfaringer fra de seneste større foreningsprojekter i Aarhus viser, at der er en lang implementeringstid på typisk 5-8 år fra der første gang ydes tilskud, til faciliteten kan tages i brug. Efter bevilling af kommunalt tilskud venter en længere proces med fremskaffelse af den resterende finansiering, indhentning af tilladelser, udbud osv. Det kræver således en stor arbejdsindsats og fremskaffelse af flere anlægsmidler, hvis alle projekterne skal gennemføres.

Foreningerne efterspørger stadig flere basisfaciliteter

På trods af, at der både er bygget nye faciliteter siden 2019, og at der er givet tilskud til ovennævnte projekter, er der stadig en udbredt opfattelse også blandt brugerne af, at der mangler basisfaciliteter. I en rundspørge foretaget af Idrætssamvirket i foråret 2024 svarer 54% af de adspurgte foreninger, at foreningen mangler flere faciliteter/tider til foreningens aktiviteter, mens 47 svarer, at de regelmæssigt anvender faciliteter beliggende på forskellige adresser. De faciliteter foreningerne især angiver, at de mangler, er depot/opbevaring,

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

klubhuse, store og små idrætshaller og omklædning.

Spørgsmålet er derfor, om de mange nye faciliteter, der er opført siden 2019, er nok i forhold til efterspørgslen. I det følgende afsnit analyseres dækningen af basisfaciliteter

“Sisu/MBK er Danmarks største bordtennisklub med 350 medlemmer, og vi har været landets største klub de seneste seks år.

Desværre kommer Sisu/MBK næppe til at vokse ret meget mere, fordi vores lokaler er fyldt til bristepunktet, og vi har derfor de seneste år haft ventelister. Det er ærgerligt, at vi - på grund af presset på idrætsfaciliteter i Aarhus Kommune - ikke har mulighed for at hjælpe endnu flere aarhusianere med at holde sig sunde.

Havde vi bedre plads, ville vores medlemstal være meget højere, da vi ville kunne tilbyde de over 50 personer på ventelisten en plads i vores fællesskab.”

– Klaus Witved,
Formand SISU/MBK

Opsamling 2

Siden 2019 er der etableret seks nye indendørsfaciliteter og 13 nye kunstgræsbaner

Siden 2019 er der givet anlægstilskud til 14 halprojekter og fem kunstgræsbaner

Projekterne mangler finansiering fra enten foreninger, fonde eller kommunen

Den typiske implementeringstid fra der ydes tilskud til faciliteten kan tages i brug er 5-8 år

Blandt brugerne er der en udbredt opfattelse af at der mangler basisfaciliteter

1.2

Dækning af basisfaciliteter i Aarhus Kommune

Tabel 7 viser, hvor mange idrætshaller og boldbaner der er i Aarhus Kommune i dag, samt hvor mange der forventes at være i 2033. I de forventede antal haller og boldbaner for 2033 er medtaget de haller og boldbaner, som kommunen i dag har givet tilskud til. Vi antager i tabellen, at disse projekter bygges. Det skal som nævnt understreges, at langt de fleste af projekterne stadig mangler finansiering fra enten foreninger, fonde eller kommunen.

Tabel 8 viser dækningsgraden (indbyggere per facilitet) i 2024 og 2033 for hhv. haller og boldbaner. Det ses af de to tabeller, at der især for hallerne forventes mange faciliteter frem mod 2033 (18 nye normerede haller) og dermed forbedres dækningsgraden fra 2024 til 2033 (fra 3.307 indbyggere per hal i 2024 til 3.064 indbyggere pr hal i 2033), forudsat at faciliteterne opføres. For boldbanerne gør det samme sig ikke gældende, idet der forventes fire nye normerede boldbaner,

Tabel 7. Antal idrætshaller og boldbaner 2024 og 2033 (faciliteter der er givet tilskud til er medtaget i 2033-tal)

	Antal 2024	Forventet antal 2033
Normeret idrætshal	111	129
Normeret boldbane	238	242

Note: En normeret idrætshal opgøres således: Store idrætshaller (>800 m²) vægtes med faktor 1, små idrætshaller (300-799 m²) med faktor 0,50 og idrætslokaler/sale (<300 m²) med faktor 0,25. En normeret boldbane opgøres således: grusbane vægtes med faktor 0,5, græsbane vægtes med faktor 1, kunstgræsbane vægtes med faktor 2.

Tabel 8. Indbyggere per facilitet (faciliteter der er givet tilskud til er medtaget i 2033-tal)

	Dækning 2024	Dækning 2033
Normeret idrætshal	3.307	3.064
Normeret boldbane	1.545	1.630

Note: Dækningsgrad er opgjort som antal indbyggere pr. facilitet

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

hvilket giver en dårligere dækningsgrad i 2033 end i 2024 (fra 1.545 indbyggere per bane i 2024 til 1.630 indbyggere per bane i 2033).

Som beskrevet i indledningen kan denne analyse ikke direkte sammenlignes med analysen fra 2019. Det er dog alligevel muligt at sammenligne tendenser. Tendensen i 2019 analysen var, at facilitetsdækningen ville blive ringere og ringere frem mod 2030 for både haller og boldbaner. Den tendens kan ikke genfindes i denne analyse, og det skyldes primært tre faktorer. For det første, er der opført en række nye idrætsfaciliteter. For det andet, er der givet tilskud til en række faciliteter, som forventes at stå færdige i 2033. For det tredje, forventes der i dag en lavere befolkningsvækst frem mod 2033 end man gjorde i 2019.

I 2019 forventedes befolkningen at vokse til 404.000 indbyggere frem mod 2030. I dag forventes befolkningen at vokse til 394.000 frem mod 2033. Den lavere befolkningsvækst spiller naturligt også en rolle, når man ser på antallet af indbyggere per facilitet. Hvis serviceniveauet (indbyggere per facilitet) fra 2024 skal fastholdes i 2033, skal der bygges 8,3 haller og 17,8 boldbaner. Der er i dag planlagt 15,75 haller og 4,5 boldbaner (normerede).

Overordnet viser analysen på kommune-niveau, at Aarhus er på vej i den rigtige retning. Hvis de projekter der er givet tilskud til gennemføres, bliver serviceniveauet højere i 2033 end i 2024, når man ser på idrætshallerne. For boldbanerne er resultaterne anderledes. Her er de baner, der er planlagt frem mod 2033 ikke nok til at opretholde serviceniveauet fra 2024. De politiske beslutninger der er taget siden 2019 om at give flere midler til idrætsfaciliteter samt at give tilskud til konkrete projekter har altså haft en effekt. Dette skal dog stadig ses i lyset af, at opfattelsen blandt brugerne stadig er, at der mangler idrætsfaciliteter, ligesom kommunen fortsat ligger lavt på Idans facilitetsindeks.

Som nævnt i indledningen har Aarhus' facilitetsdækning historisk ligget på et meget lavt niveau, og derfor er det positivt, hvis serviceniveauet forbedres fra 2024 til 2033. Dette forudsætter at de planlagte projekter kommer i mål. Hvis det ikke lykkes at gennemføre de projekter, som har fået anlægstilskud, ser billedet dog mindre positivt ud. Tabel 9 viser facilitetsdækningen i 2033, hvis ingen af de planlagte projekter gennemføres. Tabellen viser, at serviceniveauet i det tilfælde vil være lavere end i 2024 med flere indbyggere per facilitet både for idrætshaller og boldbaner.

Tabel 9. Indbyggere per facilitet hvis antallet af faciliteter forbliver på 2024 niveau (faciliteter der er givet tilskud til, er ikke medtaget i 2033-tal)

	Dækning 2024	Dækning 2033
Normeret idrætshal	3.307	3.554
Normeret boldbane	1.545	1.661

Note: Dækningsgrad er opgjort som antal indbyggere pr. facilitet

1.3

Facilitetsdækning i Aarhus sammenlignet med andre kommuner

Ovenstående afsnit beskrev den aktuelle facilitetsdækning i Aarhus, og hvordan dækningen forventes at se ud i 2033. Selvom facilitetsdækningen forventes at være bedre i 2033 end i 2024 (forudsat at alle de projekter, som har fået tilskud gennemføres) har Aarhus fortsat en lav dækningsgrad sammenlignet med andre kommuner.

Sammenligning med de øvrige 6-byer

Tabel 10 og 11 viser facilitetsdækningen for idrætshaller og boldbaner i 6-byerne. Tallene viser, at Aarhus er den kommune med næstflest indbyggere per facilitet, både når det gælder haller og boldbaner. Dette underbygger, at der er behov for mere end bare at fastholde service-niveauet fra 2024. Hvis Aarhus skal være i top-3 blandt 6-byerne i forhold til facilitetsdækning, skal der bygges 14 haller og 63 boldbaner, udover dem der er på tegnebrættet frem mod 2033.

Placering på Idans facilitetsindeks

Aarhus lå i 2023 på plads nummer 73 ud af de 98 kommuner på Idans facilitetsindeks, som viser borgernes adgang til de mest udbredte idræts-faciliteter. Hvis Aarhus i fremtiden skal have en bedre placering på ranglisten, kræver det blandt andet flere basis-faciliteter, end dem der er givet tilskud til i dag.

Facilitetsindekset udregnes på baggrund af 21 forskellige facilitetskategorier, så det medtager mange andre facilitets-typer end de basisfaciliteter, der bruges i denne analyse⁴. Det er alligevel muligt at udregne, hvad udbygningsbehovet er, hvis Aarhus skal have samme facilitets-dækning på hhv. haller og boldbaner, som den kommune der i dag ligger nummer 50 på facilitetsindekset. Det svarer til cirka 41 haller og 39 bold-baner, udover hvad der er givet tilskud til frem mod 2033.

At sammenligne dækningsgraden for haller og boldbaner med kommune nummer 50 kan bruges som en måle-stok for dækningen og et bud på et balanceret ambitionsniveau for Aarhus, hvor kommunen ligger i midten af samtlige kommuner i Danmark. Det er ikke ensbetydende med, at man i Aarhus nødvendigvis skal stræbe efter at bygge de ekstra haller og boldbaner.

Tabel 10. Indbyggere per hal i 6-byerne, 2023

Kommune	Indb. per hal (normeret)
Esbjerg	2.114
Aalborg	2.765
Randers	2.795
Odense	2.827
Aarhus	3.796
København	6.123

Kilde: Idans facilitetsdatabase (www.idan.dk/projekter/facilitetsdatabasen/)
Note: En normeret idrætshal opgøres således: Store idrætshaller (>800 m²) vægtes med faktor 1, små idrætshaller (300-799 m²) med faktor 0,50 og idrætslokaler/sale (<300 m²) med faktor 0,25. Tallene i tabel 10 bygger på Idans opgørelser og tallene for Aarhus er derfor ikke helt sammenlignelige med de øvrige tal i denne analyse som bygger på Sport & Fritids egne data.

Det er en politisk prioritering, hvor man vil lægge ressourcerne, og når man udmønter midlerne, er det nødvendigt med et samlet blik på hele idrætsområ-det i forhold til efterspørgsel, konkrete behov, politiske målsætninger, Sports- og fritidspolitik mv.

Tabel 11. Indbyggere per bane i 6-byerne, 2023

Kommune	Indb. per hal (normeret)
Esbjerg	890
Randers	989
Aalborg	1.294
Odense	1.315
Aarhus	1.849
København	4.387

Kilde: Idans facilitetsdatabase (www.idan.dk/projekter/facilitetsdatabasen/)
Note: En normeret boldbane opgøres således: grusbane vægtes med faktor 0,5, græsbane vægtes med faktor 1, kunstgræsbane vægtes med faktor 2. Tallene i tabel 11 bygger på Idans opgørelser og tallene for Aarhus er derfor ikke helt sammenlignelige med de øvrige tal i denne analyse som bygger på Sport & Fritids egne data.

Aarhus lå i 2023
som nummer
73 ud af 98
kommuner på Idans
facilitetsindeks.

⁴ www.idan.dk/nyheder/facilitetsindeks-2023-ny-metode-betyder-at-nogle-kommuner-staar-bedre-i-indekset-end-tidligere/

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

Opsamling 3

Der forventes en mindre forbedring af dækningsgraden for haller og en mindre tilbagegang i dækningsgraden for boldbaner frem mod 2033. Dette forudsætter, at alle de projekter der er givet anlægstilskud til gennemføres

Hvis de projekter der er givet anlægstilskud til ikke gennemføres, forventes en tilbagegang i dækningsgraden for både haller og boldbaner frem mod 2033

Hvis Aarhus skal være i top-3 blandt 6-byerne i forhold til facilitetsdækning, skal der bygges 14 haller og 63 boldbaner udover dem der er på tegnebrættet frem mod 2033

Hvis Aarhus skal have en dækningsgrad, der svarer til at være på plads 50 på Idans facilitetsindeks er udbygningsbehovet cirka 41 haller og 39 fodbolddbaner (udover hvad der er givet tilskud til frem mod 2033)

Der skal ikke nødvendigvis kun etableres haller og boldbaner. Det er en politisk prioritering, hvordan man vil anvende ressourcerne. Det er nødvendigt med et samlet blik på hele idrætsområdet

1.4

Basisfaciliteter på lokalsamfundsniveau

Befolkningsprognose

Lokalsamfundene i Aarhus Kommune er meget forskelligartede. Nogle lokalsamfund har veletablerede foreningsliv og borgere, der er vant til at organisere sig, mens andre har udsatte bolig-områder og et mindre stærkt foreningsliv. Derfor er det også en af de seks anbefalinger i Sport og Fritids facilitetsstrategi 2022, at det skal anerkendes, at lokalsamfundene har forskellige behov. Tabel 12 viser befolkningstallene i 2024, og hvor mange nye borgere der forventes i 2033 for hvert lokalsamfund. Tabellen viser, at det varierer meget, hvor meget befolkningen forventes at vokse fra 2024 til 2033.

Tabel 12. Befolkningsudvikling 2024-2033

Lokalsamfund	2024	2023	Nye borgere 2024-2033	Nye borgere 2024-2033, pct
Midtbyen	77.000	81.818	4.818	6,3
Holme-Højbjerg-Skåde	23.584	21.931	-1.653	-7,0
Viby	31.617	30.800	-817	-2,6
Hasle	22.945	23.158	213	0,9
Skejby-Christiansbjerg	24.405	26.708	2.303	9,4
Vejlby-Risskov	33.930	36.191	2.261	6,7
Åby	14.327	15.399	1.072	7,5
Tranbjerg	9.681	8.904	-777	-8,0
Hasselager-Kolt	7.582	8.419	837	11,0
Stavtrup-Ormslev	5.869	5.409	-460	-7,8
Brabrand-Gjellerup	19.023	20.355	1.332	7,0
Tilst-Brabrand Nord	17.905	18.829	924	5,2
Lisbjerg	1.788	6.669	4.881	273,0
Lystrup-Elsted-Elev	12.337	16.762	4.425	35,9
Skæring-Egå	11.395	12.798	1.403	12,3
Beder-Malling	10.806	11.793	987	9,1
Mårslet	5.891	6.141	250	4,2
Solbjerg	6.353	6.979	626	9,9
Harlev-Framlev	4.978	5.965	987	19,8
Sabro-Borum	4.955	5.639	684	13,8
Trige-Spørring	4.851	6.239	1.388	28,6
Hårup-Mejlby	2.191	3.076	885	40,4
Hjortshøj	3.906	3.414	-492	-12,6
Skødstrup-Løgten	9.720	9.615	-105	-1,1
Ukendt	0	1.475	-	-
Aarhus kommune	367.039	394.486	27.447	7,5

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

Idrætshaller på lokalsamfundsniveau

Tabel 13 viser facilitetsdækningen for idrætshaller fordelt på lokalsamfund. Tabellen viser, at der er stor forskel på, hvor mange indbyggere der er per facilitet i de 24 lokalsamfund. Den dårligste dækningsgrad findes i midtbyen samt i nye boligområder som f.eks. Lisbjerg. I Lisbjerg er der behov for at bygge 1,4 nye haller frem mod 2033, hvis dækningsgraden fra 2024 skal fastholdes (ikke vist i tabellen). Fire lokalsamfund får en forbedret dækningsgrad i 2033 sammenlignet med 2024 (forudsat at de planlagte projekter gennemføres). Det drejer sig om Hasle, Åby, Stavtrup-Ormslev og Solbjerg. I alle fire områder skyldes det, at der er givet tilskud til faciliteter, som forventes opført inden 2033, hvis den manglende finansiering kan findes. To lokalsamfund får en forringet dækningsgrad i 2033 sammenlignet med 2024 (Lisbjerg og Sabro-Borum). I begge områder skyldes det, at befolkningen vokser, mens der ikke er planlagt flere faciliteter. Figur 2 viser en grafisk illustration af facilitetsdækningen for idrætshaller, som den forventes at se ud i 2033.

- +51% eller flere
- +26 til 50%
- +11 til 25%
- -9 til +10%
- -10% eller færre

Tabel 13. Indbyggere per hal (faciliteter der er givet tilskud til er medtaget i 2033-tal)

Lokalsamfund	Nye borgere 2024-2033	Norm. hal 2024	Norm. hal 2033	Indb. per norm. hal 2024	Indb. per norm. hal 2033
Midtbyen	4.818	12,00	14,50	6.417	5.643
Holme-Højbjerg-Skåde	-1.653	12,75	16,00	1.850	1.371
Viby	-817	9,25	9,25	3.418	3.330
Hasle	213	4,00	5,75	5.736	4.027
Skejby-Christiansbjerg	2.303	5,50	5,50	4.437	4.856
Vejlby-Risskov	2.261	17,25	20,25	1.967	1.787
Åby	1.072	3,50	5,75	4.093	2.678
Tranbjerg	-777	2,00	2,00	4.841	4.452
Hasselager-Kolt	837	2,75	2,75	2.757	3.061
Stavtrup-Ormslev	-460	1,50	3,00	3.913	1.803
Brabrand-Gjellerup	1.332	7,00	7,00	2.718	2.908
Tilst-Brabrand Nord	924	4,75	4,75	3.769	3.964
Lisbjerg	4.881	0,50	0,50	3.576	13.338
Lystrup-Elsted-Elev	4.425	5,00	6,50	2.467	2.579
Skæring-Egå	1.403	4,75	4,75	2.399	2.694
Beder-Malling	987	3,75	4,25	2.882	2.775
Mårslet	250	2,25	2,25	2.618	2.729
Solbjerg	626	1,25	2,75	5.082	2.538
Harlev-Framlev	987	2,50	2,50	1.991	2.386
Sabro-Borum	684	1,25	1,25	3.964	4.511
Trige-Spørring	1.388	1,50	1,50	3.234	4.159
Hårup-Mejlby	885	1,25	1,25	1.753	2.461
Hjortshøj	-492	1,75	1,75	2.232	1.951
Skødstrup-Løgten	-105	3,00	3,00	3.240	3.205
I alt	27.447	111	126,75	3.307	3.064

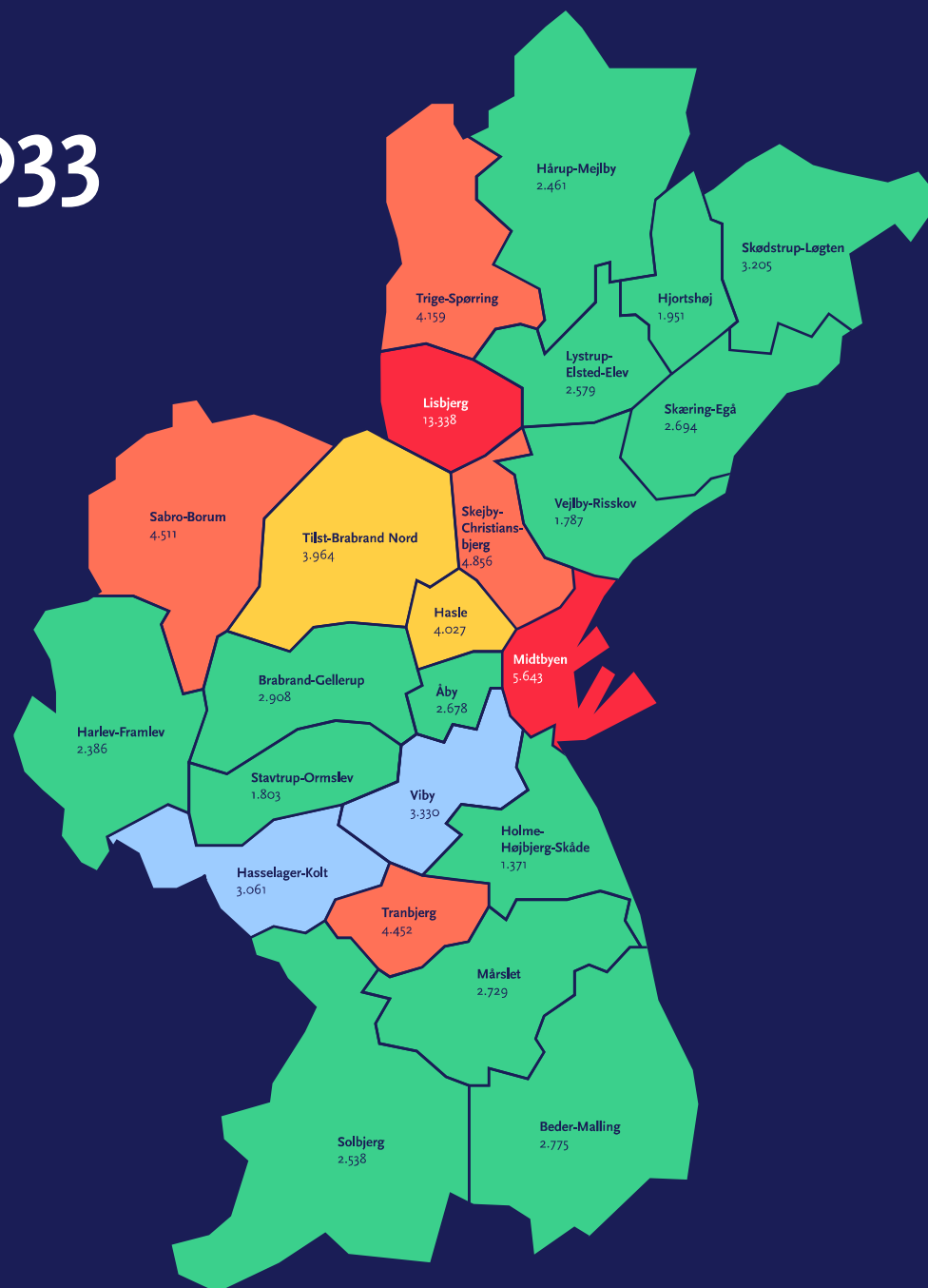
Note: En normeret idrætshal opgøres således: Store idrætshaller (>800 m²) vægtes med faktor 1, små idrætshaller (300-799 m²) med faktor 0,50 og idrætslokaler/sale (<300 m²) med faktor 0,25. Farverne viser, hvordan antallet af indbyggere per hal forholder sig til gennemsnittet for Aarhus Kommune i 2024

Figur 2

Facilitetsdækning 2033

Kortet viser det forventede antal indbyggere per hal i lokalsamfundene i Aarhus Kommune i 2033.

Farverne viser, hvordan antallet af indbyggere per hal forventes at udvikle sig i 2033 i forhold til gennemsnittet for Aarhus Kommune i 2024*.

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

Boldbaner på lokalsamfundsniveau

Tabel 14 viser facilitetsdækningen for boldbaner fordelt på lokalsamfund. Tabellen viser, at dækningsgraden for boldbaner generelt er bedre end for hallerne i 2024. Til gengæld er der flere lokalsamfund, hvor dækningsgraden forværres frem mod 2033 (Vejlby-Risskov, Åby, Lisbjerg og Solbjerg). I Lisbjerg skal der bygges 4,1 boldbaner for at fastholde dækningsgraden fra 2024 i 2033. I Vejlby-Risskov skal der bygges 4 baner. Det skyldes i nogen områder, at der kommer færre baner, og i andre, at der kommer flere borgere. I Holme-Højbjerg-Skåde forbedres dækningsgraden, hvilket skyldes at der er givet tilskud til en ekstra boldbane (normeret). Figur 3 viser en grafisk illustration af facilitetsdækningen for boldbaner, som den forventes at se ud i 2033.

Farverne viser, hvordan antallet af indbyggere per bane forholder sig til gennemsnittet for Aarhus Kommune i 2024

- +51% eller flere
- +26 til 50%
- +11 til 25%
- -9 til +10%
- -10% eller færre

Tabel 14. Indbyggere per boldbane (faciliteter der er givet tilskud til er medtaget i 2033-tal)

Lokalsamfund	Nye borgere 2024-2033	Norm. boldbane 2024	Norm. boldbane 2033	Indb. per norm. boldbane 2024	Indb. per norm. boldbane 2033
Midtbyen	4.818	9,0	9,0	8.556	9.091
Holme-Højbjerg-Skåde	-1.653	12,0	13,0	1.965	1.687
Viby	-817	30,5	31,5	1.037	978
Hasle	213	16,5	16,5	1.391	1.404
Skejby-Christiansbjerg	2.303	17,5	18,5	1.395	1.444
Vejlby-Risskov	2.261	23,0	20,5	1.475	1.765
Åby	1.072	9,5	9,5	1.508	1.621
Tranbjerg	-777	11,5	11,5	842	774
Hasselager-Kolt	837	8,0	6,0	948	1.403
Stavtrup-Ormslev	-460	6,0	6,0	978	902
Brabrand-Gjellerup	1.332	11,5	11,5	1.654	1.770
Tilst-Brabrand Nord	924	12,0	12,0	1.492	1.569
Lisbjerg	4.881	1,5	1,5	1.192	4.446
Lystrup-Elsted-Elev	4.425	11,0	16,0	1.122	1.048
Skæring-Egå	1.403	9,0	9,0	1.266	1.422
Beder-Malling	987	10,5	10,5	1.029	1.123
Mårslet	250	6,0	6,0	982	1.024
Solbjerg	626	4,5	4,0	1.412	1.745
Harlev-Framlev	987	4,5	6,0	1.106	994
Sabro-Borum	684	4,5	4,5	1.101	1.253
Trige-Spørring	1.388	5,0	5,0	970	1.248
Hårup-Mejlby	885	3,5	3,5	626	879
Hjortshøj	-492	3,0	3,0	1.302	1.138
Skødstrup-Løgten	-105	7,5	7,5	1.296	1.282
I alt	27.447	237,5	242,0	1.545	1.630

Note: En normeret boldbane opgøres således: grusbane vægtes med faktor 0,5, græsbane vægtes med faktor 1, kunstgræsbane vægtes med faktor 2.

Figur 3

Facilitetsdækning 2033

Kortet viser det forventede antal indbyggere per boldbane i lokalsamfundene i Aarhus Kommune i 2033.

Farverne viser, hvordan antallet af indbyggere per boldbane forventes at udvikle sig i 2033 i forhold til gennemsnittet for Aarhus Kommune i 2024*.

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

Når man vurderer både dækningsgrad og udbygningsbehov i lokalsamfundene er det vigtigt at være opmærksom på, at lokalsamfundene ikke er ens. En række faktorer har betydning for behovet for idrætsfaciliteter i det enkelte lokalsamfund bl.a. den nuværende dækningsgrad, kapacitetsudnyttelse og aktivitetsniveau i lokalsamfundet, samt områdets tradition for stærke foreninger mv. Det er også væsentligt at tage højde for, om lokalsamfundet grænser op til andre områder med dårlig eller god facilitetsdækning, og om der f.eks. er en høj mobilitet på tværs af lokalsamfundene. Flere idrætscentre i de bynære lokalsamfund dækker således behovet i flere af de omkringliggende lokalsamfund og ikke kun i et mere snævert afgrænset lokalsamfund. Dette er af geografiske grunde sjældnere tilfældet i oplandsområderne.

Denne analyse tager ikke højde for lokalsamfundenes demografiske sammensætning. Det skyldes, at de basisfaciliteter der bygges, har et langt tidsperspektiv (op til 100 år), og derfor er planlægningen af kommende faciliteter mindre styret af demografiske ændringer.

Sammenligning med kommune nummer 50 på Idans facilitetsindeks

Tabellerne ovenfor viser, at der er stor forskel på dækningsgraden i lokalsamfundene. Det gælder også, hvis man sammenholder dækningsgraden i lokalsamfundene med den gennemsnitlige dækningsgrad hos kommune nummer 50 på Idans facilitetsindeks. Tabel 15 og 16 viser facilitetsdækningen i de 24 lokalsamfund for hhv. haller og boldbaner. Farvekodningen viser, hvordan det enkelte lokalsamfunds dækningsgrad ser ud i forhold til kommune nummer 50 på Idans facilitetsindeks. Det ses, at det især er for hallerne at facilitetsdækningen er dårligere sammenlignet med kommune nummer 50. Kun fem lokalsamfund har en bedre facilitetsdækning end kommune nummer 50 i 2024, og fire områder vil have en bedre dækning i 2033 (forudsat at alt, hvad der er planlagt i Aarhus Kommune bygges, og at kommune nummer 50 ligger på samme niveau i 2033 som i dag). For boldbanerne ser det anderledes ud. 18 lokalsamfund har i 2024 en dækning der matcher eller er bedre end kommune nummer 50, i 2033 vil tallet være 15.

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

Som nr. 50 på Idans facilitetsindeks:

- over 3.491 indbyggere per facilitet
- op til 3.491 indbyggere per facilitet
- op til 2.909 indbyggere per facilitet
- op til 2.327 indbyggere per facilitet

Tabel 15. Indbyggere per hal (faciliteter der er givet tilskud til er medtaget i 2033-tal)

Lokalsamfund	Nye borgere 2024-2033	Norm. hal 2024	Norm. hal 2033	Indb. per norm. hal 2024	Indb. per norm. hal 2033
Midtbyen	4.818	12,0	14,5	6.417	5.643
Holme-Højbjerg-Skåde	-1.653	12,8	14,0	1.850	1.371
Viby	-817	9,3	9,3	3.418	3.330
Hasle	213	4,0	5,8	5.736	4.027
Skejby-Christiansbjerg	2.303	5,5	5,5	4.437	4.856
Vejlby-Risskov	2.261	17,3	20,3	1.967	1.787
Åby	1.072	3,5	5,8	4.093	2.678
Tranbjerg	-777	2,0	2,0	4.841	4.452
Hasselager-Kolt	837	2,8	2,8	2.757	3.061
Stavtrup-Ormslev	-460	1,5	3,0	3.913	1.803
Brabrand-Gjellerup	1.332	7,0	7,0	2.718	2.908
Tilst-Brabrand Nord	924	4,8	4,8	3.769	3.964
Lisbjerg	4.881	0,5	0,5	3.576	13.338
Lystrup-Elsted-Elev	4.425	5,0	6,5	2.467	2.579
Skæring-Egå	1.403	4,8	4,8	2.399	2.694
Beder-Malling	987	3,8	4,3	2.882	2.775
Mårslet	250	2,3	2,3	2.618	2.729
Solbjerg	626	1,3	2,8	5.082	2.538
Harlev-Framlev	987	2,5	2,5	1.991	2.386
Sabro-Borum	684	1,3	1,3	3.964	4.511
Trige-Spørring	1.388	1,5	1,5	3.234	4.159
Hårup-Mejlby	885	1,3	1,3	1.753	2.461
Hjortshøj	-492	1,8	1,8	2.232	1.951
Skødstrup-Løgten	-105	3,0	3,0	3.240	3.205
I alt	27.447	111	126,8	3.307	3.064

Note: En normeret idrætshal opgøres således: Store idrætshaller (>800 m²) vægtes med faktor 1, små idrætshaller (300-799 m²) med faktor 0,50 og idrætslokaler/sale (<300 m²) med faktor 0,25.

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

Som nr. 50 på Idans facilitetsindeks:

- over 3.491 indbyggere per facilitet
- op til 3.491 indbyggere per facilitet
- op til 2.909 indbyggere per facilitet
- op til 2.327 indbyggere per facilitet

Opsamling 4

Blandt de 24 lokalsamfund findes den dårligste dækningsgrad for både haller og boldbaner i midtbyen samt i nye bolig-områder som f.eks. Lisbjerg

Især for hallerne er facilitetsdækningen dårlig når man sammenligner med kommune nummer 50 på Idans facilitetsindeks

Tabel 16. Indbyggere per boldbane (faciliteter der er givet tilskud til, er medtaget i 2033-tal)

Lokalsamfund	Nye borgere 2024-2033	Norm. boldbane 2024	Norm. boldbane 2033	Indb. per norm. boldbane 2024	Indb. per norm. boldbane 2033
Midtbyen	4.818	9,0	9,0	8.556	9.091
Holme-Højbjerg-Skåde	-1.653	12,0	13,0	1.965	1.687
Viby	-817	30,5	31,5	1.037	978
Hasle	213	16,5	16,5	1.391	1.404
Skejby-Christiansbjerg	2.303	17,5	18,5	1.395	1.444
Vejlby-Risskov	2.261	23,0	20,5	1.475	1.765
Åby	1.072	9,5	9,5	1.508	1.621
Tranbjerg	-777	11,5	11,5	842	774
Hasselager-Kolt	837	8,0	6,0	948	1.403
Stavtrup-Ormslev	-460	6,0	6,0	978	902
Brabrand-Gjellerup	1.332	11,5	11,5	1.654	1.770
Tilst-Brabrand Nord	924	12,0	12,0	1.492	1.569
Lisbjerg	4.881	1,5	1,5	1.192	4.446
Lystrup-Elsted-Elev	4.425	11,0	16,0	1.122	1.048
Skæring-Egå	1.403	9,0	9,0	1.266	1.422
Beder-Malling	987	10,5	10,5	1.029	1.123
Mårslet	250	6,0	6,0	982	1.024
Solbjerg	626	4,5	4,0	1.412	1.745
Harlev-Framlev	987	4,5	6,0	1.106	994
Sabro-Borum	684	4,5	4,5	1.101	1.253
Trige-Spørring	1.388	5,0	5,0	970	1.248
Hårup-Mejlby	885	3,5	3,5	626	879
Hjortshøj	-492	3,0	3,0	1.302	1.138
Skødstrup-Løgten	-105	7,5	7,5	1.296	1.282
I alt	27.447	237,5	242,0	1.545	1.630

Note: En normeret boldbane opgøres således: grusbane vægtes med faktor 0,5, græsbane vægtes med faktor 1, kunstgræsbane vægtes med faktor 2.

1.5 Svømmefaciliteter

Ligesom idrætshaller og boldbaner kan svømmefaciliteter også betragtes som en basisfacilitet. Ifølge en analyse fra Idrætsmonitor er 8,3% af borgerne i Aarhus medlem af en svømmeforening, hvilket er et af de højeste tal blandt de danske kommuner⁵. Tabel 17 viser dækningsgraden for svømmebassiner i 6-byerne. Det ses, at Aarhus har en bedre dækningsgrad end København og Odense.

Tabel 18 viser dækningsgraden for svømmebassiner i Aarhus over tid. Det ses, at dækningsgraden er blevet dårligere for hvert år siden 2015. Det skyldes, at antallet af borgere i Aarhus er steget, mens der ikke er anlagt nye 25 eller 50-meter bassiner.

Tabel 17. Dækningsgrad svømmebassiner, normeret (indbyggere per facilitet) 2023

Kommune	Indb. per norm. bassin 2023
Esbjerg	9.647
Randers	12.491
Aalborg	13.489
Aarhus	14.462
Odense	20.776
København	22.540

Kilde: Idans facilitetsdatabase (www.idan.dk/projekter/facilitetsdatabasen/)

Note: Et normeret svømmebassin er et vægtet mål og er udregnet således: andre svømmebassiner = 0,5, 25-meter bassiner = 1, 50-meter bassiner = 2

Tabel 18. Dækningsgrad svømmebassin, normeret (indbyggere per facilitet) 2015-2033, Aarhus

Kommune	Antal indbyggere svømmebassin, normeret
2015	13.043
2019	13.808
2024	14.682
2030	15.377
2033	15.779

Kilde: Idans facilitetsdatabase (www.idan.dk/projekter/facilitetsdatabasen/)

Note: Et normeret svømmebassin er et vægtet mål og er udregnet således: andre svømmebassiner = 0,5, 25-meter bassiner = 1, 50-meter bassiner = 2

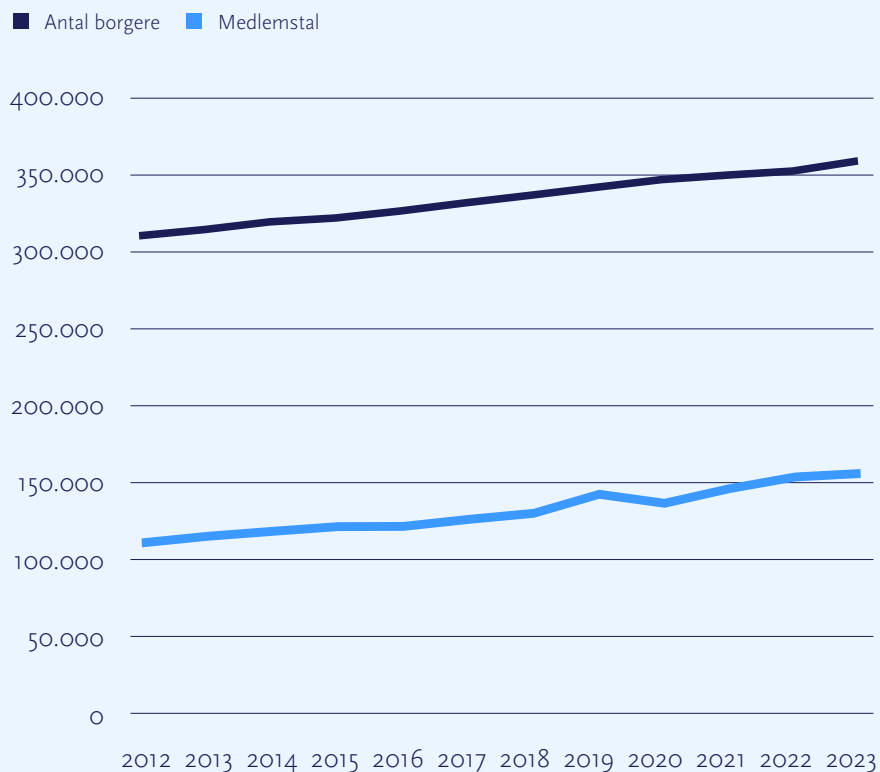
⁵ www.idraetsmonitor.dk/nyheder/art9857740/Her-har-de-mest-voksende-idr%C3%A6tter-st%C3%B8rst-tilslutning

1.6

Medlemsudvikling i de aarhusianske idrætsforeninger

I den kvantitative analyse bruges indbyggere per facilitet som mål for facilitetsdækningen. Udover udviklingen i indbyggere er det også relevant at undersøge, hvordan medlemstallene i de aarhusianske idrætsforeninger udvikler sig, da det primært er idrætsforeningerne der sørger for aktivitet i basisfaciliteterne. Figur 4 viser udviklingen i medlemstallene i de aarhusianske idrætsforeninger sammenholdt med befolkningsudviklingen. Figuren viser, at der er en kontinuerlig vækst i antallet af medlemmer over årene (kun 2020 faldt antallet af medlemmer, hvilket formentlig skyldes coronakrisen).

Figur 4. Udvikling i antal borgere og medlemstal i foreningerne 2012-2023

Kilde: medlemstal.dk og www.aarhus.dk/om-kommunen/aarhus-i-tal

Tabel 19. Vækst i de aarhusianske idrætsforeningers medlemstal sammenlignet med vækst i den aarhusianske befolkning, pct

År	Aarhus Kommune i alt
Vækst i medlemstal fra 2012-2023	28%
Vækst i befolkningen 2012-2023	15%

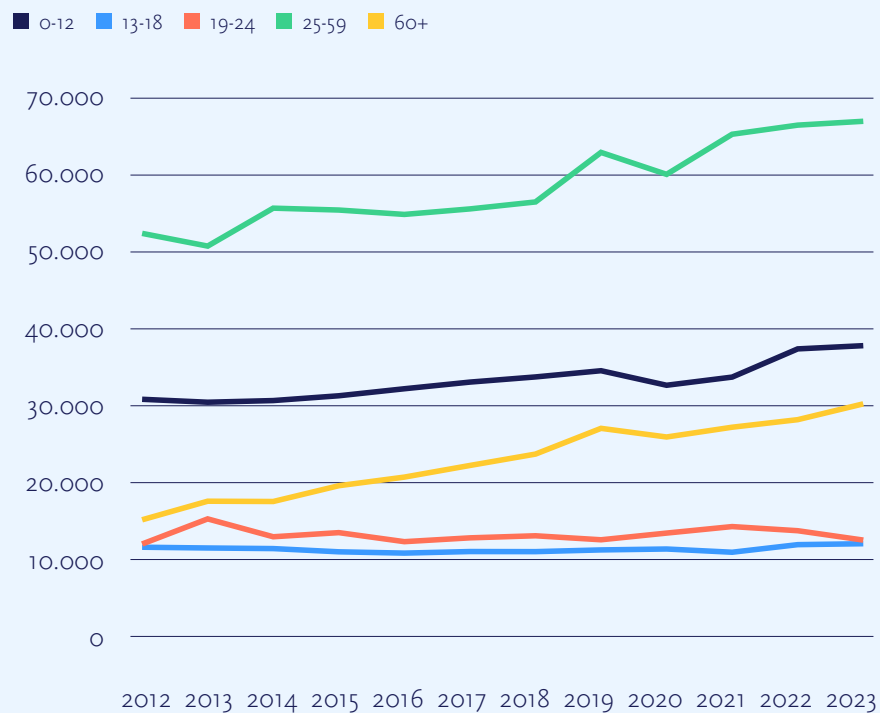
Kilde: medlemstal.dk og www.aarhus.dk/om-kommunen/aarhus-i-tal

Tabel 19 viser, hvordan medlemstallene er vokset, sammenholdt med den generelle vækst i befolkningen. Det ses, at medlemstallet er vokset med 28% mellem 2012 og 2023, mens den generelle befolkningsvækst i Aarhus kun har været på 15%. Der har været en større vækst i antallet af kvindelige medlemmer end i antallet af mandlige medlemmer.

1 Kvantitativ analyse af facilitetsdækning og medlemstal

At medlemstallene i de aarhusianske foreninger vokser mere end befolkningsvæksten betyder, at den kvantitative analyse har tendens til at undervurdere behovet for nye idrætsfaciliteter. Den giver nærmere et forsigtigt bud på behovet for udbygning af idrætsfaciliteter. Figur 5 viser medlemstal opdelt på alder. De fleste medlemmer ligger i aldersgruppen 25-59 år.

Figur 5. De Aarhusianske idrætsforeningers medlemstal opdelt på alder 2023

Kilde: medlemstal.dk

Opsamling 5

Aarhus ligger på en 4. plads blandt 6-byerne når man ser på dækningsgraden for svømmefaciliteter

For svømmefaciliteter er dækningsgraden i Aarhus blevet dårligere for hvert år siden 2015

Der er en kontinuerlig vækst i antallet af medlemmer i de aarhusianske idrætsforeninger

Mellem 2012 og 2023 er medlemstallet vokset med 28%, mens den generelle befolkningsvækst i Aarhus kun har været på 15%

2

Kvalitativ analyse
af udvalgte
temaer indenfor
idrætsfaciliteter og
facilitetsudvikling

I analysens første afsnit er der analyseret basisfaciliteter som haller, boldbaner og svømmehaller. Aarhus har et mangfoldigt forenings- og idrætsliv. Udover basisfaciliteter er der derfor også behov for en række øvrige faciliteter, som kan bidrage til oplevelsen af, at Aarhus Kommune har en stor mangfoldighed i sine idrætsmuligheder, og at kommunen har faciliteter, som adskiller sig fra øvrige kommuner. Derudover er der nye tendenser i aarhusianernes idrætsvaner mod mere selvorganiseret idræt og mere idræt i naturen.

Sideløbende med etablering af basisfaciliteter bør en stor kommune som Aarhus derfor også arbejde med at sikre en mangfoldig facilitetsdækning. Det kan bl.a. sikres ved at arbejde med udvikling af idrætsfaciliteter inden for følgende fire temaer:

- 2.1 Fyrtårnsfaciliteter
- 2.2 Outdoorfaciliteter
- 2.3 Faciliteter i nye bydele
- 2.4 Klimavenlige faciliteter

De fire temaerne uddybes i de følgende afsnit.

2.1 Fyrtårnsfaciliteter

I Sport og Fritids facilitetsstrategi anbefales det, at der arbejdes på at etablere fyrtårnsfaciliteter (knodepunkter) i kommunen, som dækker hele byen. Mens basisfaciliteterne primært skal dække daglige behov og udgøre et samlingspunkt i lokalmiljøet, skal fyrtårnsfaciliteter skabe værdi for borgere på tværs af Aarhus Kommune og bidrage ind i kommunens overordnede målsætninger om byliv, byudvikling og events. Fyrtårnsfaciliteter kan indeholde såvel foreningsidræt som elitemiljøer. Fyrtårnsfaciliteter kan desuden være en opvisningsfacilitet med plads til mange tilskuere. Følgende projekter er eksempler på mulige kommende markante fyrtårnsfaciliteter i Aarhus Kommune

1. Familiebadet
2. Ny skøjtehal
3. Gadeidrætsfacilitet
4. Indendørs cykelhal (velodrome)
5. Basketball facilitet
(Creative Basketball Universe)

De fem eksempler uddybes i det følgende.

Familiebadet

Der er stor efterspørgsel på svømme- og bedefaciliteter i Aarhus. Aarhus har i dag ikke et tidssvarende bade- og svømme-tilbud til børnefamilier, hvorfor rigtig mange borgere i Aarhus Kommune kører til svømmebade i de omkringliggende kommuner. Kultur og Borgerservice arbejder derfor på at udvikle en ny svømmefacilitet i Gellerup: Familiebadet.

Et nyt Familiebad i Gellerup skal erstatte det nuværende Gellerupbad og placeres i sammenhæng med det nye Sports- og Kulturcampus og den nye skole i Gellerup.

I januar 2024 blev der indgået "Ny politisk aftale om udsatte boligområder", hvor Familiebadet indgår som et af de "mødesteder, der styrker sammenhængskraften, fællesskabet og møder på tværs af byen og lokalområderne". Mødet mellem bydelens beboere og folk udefra skaber fællesskab og identitet. Det bliver et socialt mødested med rammer, som understøtter møder på tværs af kulturer, køn, alder og etnicitet.

Det er visionen at omdanne Gellerup og Toveshøj fra et udsat boligområde til en attraktiv bydel. Sports- og Kulturcampus og Familiebadets attraktionsværdi har en afgørende betydning for indfrielsen af denne vision. Stedet vil have en positiv virkning på områdets image og de nye tilbud vil bidrage til at fastholde

ressourcestærke beboere i området og tiltrække nye. Familiebadet skal desuden være en destination, der kan tiltrække besøgende fra hele byen.

Byrådet har i budgetforliget om B2024 aftalt, at der skal arbejdes videre med et Familiebad i Gellerup.

Det endelige projekt udvikles i et samarbejde mellem Borgmesterens Afdeling, Teknik og Miljø og Kultur og Borgerservice og fremsendes til byrådet til endelig beslutning⁶. Der arbejdes med en håndfast plan for projektet, som jf. Budgetforlig 2024 "drøftes som en del af budgetlægningen for 2025."

Ny skøjtehal

I Aarhus Kommune findes i dag kun én skøjtehal, hvilket ikke dækker behovet for aktiviteter på is. Den nuværende skøjtehal er fuldt booket til skoler, offentligt skøjteløb, foreningsbrug m.v. fra kl. 7-24 hver dag. Tiderne fordeles til henholdsvis klubtræning for ishockey, skøjteløb, curling m.v. samt træningstider på isen til børnehaver, skoler, SFO'er m.v. samt offentlig adgang.

I dag er der ca. 150.000 brugere, der årligt besøger stedet og anvender de forskellige tilbud.

Hvis man sammenligner Aarhus med andre større byer, ligger Aarhus med

sin ene skøjtehal en del under disse ift. dækningsgrad pr. indbygger. I langt de fleste øvrige kommuner med skøjtefaciliteter har man således etableret to skøjtehaller.

150.000
brugere
besøger årligt
Aarhus Skøjtehal

Aarhus Skøjtehal ligger desuden samlet set 3 timer under landsgennemsnittet (10 timer og 30 min) af den offentlige åbningstid pr. skøjtehal pr. uge, når man sammenligner med de 15 kommuner, som har skøjtehal(ler)

Sport & Fritid undersøgte i 2022-2023 i samarbejde med NIRAS ønsker, anlægsøkonomi, placering og scenarier for en udbygning af is-kapaciteten i Aarhus i sammenhæng med den nuværende skøjtehal på Christiansbjerg.

⁶ Ny politisk aftale om udsatte boligområder, s. 13

Gadeidrætsfacilitet

Den aarhusianske gadeidræt og streetkultur har stærke identiteter, som er organiseret rundt om forskellige aktiviteter og bevægelsesformer. Men aktiviteterne ligger samtidig spredt på mange forskellige lokaliteter og enten udenfor eller i periferien af Midtbyen. Af populære eksisterende spots kan nævnes Aarhus Skatescene på Søren Nymarksvej, Pakhus 77, Robbiespottet, Værkstedbygningen på Amtssygehuset, Læssøesgade Skole og Godsbanen.

Der findes mange eksempler på succesfulde gadeidræts- og streetkultursfaciliteter i Danmark, hvor de mest kendte og bedst dokumenterede eksempler er facilitetskonceptet GAME StreetMekka, som på nuværende tidspunkt er etableret i København, Esbjerg, Viborg og Aalborg. GAME Streetmekka er lokalt forankrede gadeidræts- og gadekulturhuse, som er udviklet og etableret med afsæt i den lokale kontekst koblet med konceptets bærende principper og erfaringer fra GAME Streetmekka København. Konceptets principper er, at der udover individuelle brugere skal være plads til foreninger med aktiviteter inden for gadeidræt samt plads til folkeskoler og andre institutioner, som ønsker at benytte faciliteterne.

Den primære målgruppe er børn og unge i alderen mellem 10-29 år og

GAME StreetMekkaerne har bl.a. haft succes med at tiltrække børn og unge, som ellers har valgt de klassiske idrætsforeninger fra. Husene skaber sociale og rummelige steder, der favner børn og unge uanset social og etnisk baggrund samt psykiske og fysiske handicap. Kombinationen af idræt og gadekulturel livsstil skal være med til at skabe inklusion og social rummelighed blandt børn og unge.

De tre GAME StreetMekkaer i Esbjerg, Viborg og Aalborg har gennemsnitligt et indendørs areal på ca. 2.800 m² og et udendørsareal på ca. 1000 m². Aarhus Kommune mangler en større overdækket gadeidræts facilitet i Midtbyen. Man kan f.eks. undersøge om DSB's klargøringshaller ved Sonnesgade nær Godsbanen kunne ombygges til et StreetMekka i forbindelse med byudvikling af de sidste dele af godsbanearalerne.

Indendørs cykelhal (velodrome)

I forbindelse med projekt Kongelunden nedrives Aarhus Cyklebane for at gøre plads til et nyt atletikanlæg. Efter nedrivningen er det ikke længere muligt at køre banecykling i Jylland.

For at sikre en fremtid for banecykling i Aarhus, arbejdes der på at etablere en velodrome i Kongelunden. Arbejdet er forankret i Kultur og Borgerservice.

2 Kvalitativ analyse af udvalgte temaer indenfor idrætsfaciliteter og facilitetsudvikling

I 2022 udarbejdede Rambøll en analyse for Sport & Fritid af potentialer for cykelsporten i Aarhus herunder en analyse af potentialerne for en velodrome i Kongelunden. Der er desuden udarbejdet en visionsskitse for en velodrome i Kongelunden "Ny Aarhus Cyklebane".

En velodrome i Kongelunden vil have potentialet til at blive et omdrejningspunkt i den absolutte verdenselite for både elite, bredde og offentligheden. En velodrome vil skabe et unikt miljø og være et fyrtårn for cykelmiljøet i Danmark, på samme vis som Aarhus Internationale Sejlsportscenter er det for sejlsporten. En velodrome omfavner og indrammer udover banecykling en multifunktionel hal i inderarealet. Ved en placering i Kongelunden vil en velodrome derfor afhjælpe manglen på halkapacitet i Midtbyen.

Den politiske styregruppe for Kongelunden har truffet beslutning om en arealreservation til en velodrome på parkeringsplads 2 (P2) i Kongelunden. Arealreservationen har en "solnedgangsklausul" på arbejdet med at rejse finansiering. Den politiske styregruppe har fastlagt en klausul på 5 år med udløb 1. februar 2028. Styregruppen har besluttet, at arbejdet med at rejse finansiering og realiseringen af en velodrome på P2 følges tæt og understøttes for at sikre fremdrift og kvalitet.

Creative Basketball Universe

Bakken Bears har sammen med foreningen Skovbakken Bears gennem længere tid arbejdet på projektet "Creative Basketball Universe". Et projekt der skal understøtte såvel foreningsbasketball som talent og elitesport samt fungere som en moderne opvisningsarena for basketball i Aarhus.

Projektet planlægges opført i Vejlbj Risskov Idrætscenter, der er Bakkens Bears nuværende hjemmebane. Det er samtidig det idrætskompleks i Aarhus Kommune med flest besøgende. En ny basketballhal i Vejlbj-Risskov vil bidrage til at frigive halkapacitet i lokalområdet til andre sportsgrene og dermed generelt lette presset på faciliteterne.

Der er tale om en kombineret opvisningsfacilitet for Bakken Bears og idrætsfacilitet, der kan bruges til træning til foreningerne, til skolars undervisning, til aktiviteter i Børnebasketfonden mv.

Creative Basketball Universe bliver et kompleks, der indeholder to fullsize basketballbaner, moderne opvisningsfacilitet, omklædningsrum, behandlingsfaciliteter, styrketræningsrum, kontorer og mødelokaler og conferencefaciliteter.

2.2 Outdoorfaciliteter

Aarhus Kommunes første outdoor-strategi blev vedtaget af byrådet i 2021. Outdoorstrategien skal være med til at bane vejen for flere udendørs aktiviteter og nye udendørs mødesteder.

Flere skal have glæde af de mange spændende oplevelser og fællesskaber, som det udendørs Aarhus og opland har at byde på i relation til både det blå, det urbane og det grønne.

Outdoor er sundt og giver livskvalitet. Forskning viser, at muligheden for at være i naturen har stor betydning for sundhed, trivsel, dannelse og fællesskab. Corona udløste en bølge af glæde ved at bevæge sig og komme ud i det fri. Mange har genopdaget naturen og det udendørs rum. Stadig flere vælger at dyrke idræt alene eller i mindre grupper på selvvalgte tidspunkter. Her spiller naturen og de udendørs rum en vigtig rolle. 66% af de aarhusianske børn og unge og 89% af de voksne aarhusianere dyrker idræt i naturen.

De udendørs outdoorfaciliteter er bæredygtige målt på flere parametre. Det er godt for sundhed og trivsel at opholde

sig ude, og der er langt mindre CO₂-udledning ved anlæg af de fleste outdoorfaciliteter sammenlignet med f.eks. halbyggerier. Således udgør naturen og de udendørs rum samlingssteder for fællesskaber og socialt samvær samt restitution og bevægelse, der er et vigtigt element i den aktive og sundhedsfremmende by.

For at Aarhus skal kunne markere sig på landkortet indenfor Outdoor er der brug for en aktiv indsats på tværs af magistratsafdelinger – f.eks. i samarbejde mellem Teknik og Miljø, Sundhed og Omsorg og Kultur og Borgerservice.

Outdoorområdet er præget af nogle særlige mekanismer, når det angår anlæg og drift af outdoorfaciliteterne, som ofte etableres på byens pladser, skove eller parker, som er åbne og offentligt tilgængelige for alle – både byens foreninger og borgere. Mange foreninger finder det derfor rimeligt, at der til anlæg af outdoorfaciliteter sker en højere kommunal medfinansiering end til andre typer af idræts- og fritidsfaciliteter, da outdoorfaciliteterne typisk er tilgængelige for den brede offentlighed, som ikke er medlem af "ansøgerforeningen". Det samme gælder ift. drift af byens outdoorfaciliteter, hvor det bør overvejes, om Aarhus Kommune i tråd med byer som f.eks. Silkeborg og Viborg bør påtage sig en større økonomisk driftsopgave end tilfældet er i dag.

2.3 Nye bydele

Af Sports- og fritidspolitikken tema "Plads til at mødes" fremgår det, at faciliteter til fritidslivet skal udbygges for at matche fremtidige brugeres behov. Med politikken har byrådet udstukket følgende retning:

"Når der udvikles nye boligområder, skal der samtidig disponeres arealer til fritidslivet. Planlægningen skal ske ud fra et langsigtet og helhedsorienteret perspektiv"

"Udbygning af faciliteter skal ske i takt med byudviklingen, så udbuddet matcher behov og efterspørgsel"

– Aarhus Kommunes Sports- og fritidspolitik 2022-2025

Når der udvikles nye bydele i Aarhus Kommune, er der derfor behov for at afsætte både arealer og økonomi til etablering af basisfaciliteter til idræt og fritid for at skabe et godt grundlag for udviklingen af fællesskaber og sunde fritidsaktiviteter.

Behovet for basisfaciliteter understøttes gennem Planstrategi 2023, hvor der er fokus på "**Stærke lokalsamfund**"

Historisk set er der i nye områder anlagt kommunale idrætsfaciliteter som idræts-haller og fodboldbaner for at sikre et godt grundlag for etablering af forenings- og idrætslivet. I etablerede bysamfund bidrager det organiserede foreningsliv ofte med etablering af selvejende faciliteter, som behovet vokser.

Behovet for basisfaciliteter understøttes gennem Planstrategi 2023, hvor der er fokus på "Stærke lokalsamfund" – herunder 15 minutters byen og behovet for, at hverdagens aktiviteter kan ske lokalt.

Ved etablering af nye byområder tages der i dag udgangspunkt i de store traditionelle faciliteter som idrætshaller og boldbaner. Grundlaget herfor er dækningsgraden af idrætsfaciliteter i Aarhus Kommune fra 2015. Tabel 20 viser grundpakken for 10.000 indbyggere.

For at understøtte en stærk foreningsudvikling i nye bydele, bør der fra en start planlægges etableret et stort idrætssanlæg med kommunale faciliteter, f.eks. 1½ idrætshal og 4 fodboldbaner, som det sker i Nye. Det vil være udgangspunktet for etablering af de første idrætsforeninger og idrætsaktiviteter. I de kommende år vil der være behov for at afsætte midler til etablering af idrætsfaciliteter i nye bydele som Lisbjerg, Marienlyst, Harlev Ø og Aarhus Ø.

Tabel 20. Grundpakke for 10.000 indbyggere

Facilitet	Antal	Areal (m²)
Boldbaner*	6,8	75.000
Idrætshal inkl. omklædning, klublokale mv.	3,0	7.000
Svømmehal	0,5	1.100

*) Antallet kan reduceres, hvis der anlægges kunstgræsbaner. Anlægsprisen pr. bane er dog højere.

Det er vigtigt med en tidlig planlægning af arealer til idræt og fritid. Faciliteterne kan bl.a. etableres i sammenhæng med kommunale skoler, som man har gjort mange steder, i sammenhæng med øvrige kommunale servicefunktioner eller som selvstændige idrætsanlæg. Denne planlægning sker i samarbejde med Teknik og Miljø, typisk ved udarbejdelse af helhedsplaner for områderne.

2.4 Klimavenlige faciliteter

Af Sports- og fritidspolitikens tema "En del af løsningen" fremgår det, at fritidslivet skal være grønnere. Med politikken har byrådet udstukket følgende retning:

"CO₂ udledningen fra idræts- og fritidsfaciliteter skal reduceres ved at have fokus på klima og bæredygtighed ved renovering og nybyggeri"

– Aarhus Kommunes Sports- og fritidspolitik 2022-2025

Etablering og drift af idrætsfaciliteter står for langt den største del af idrættens samlede klimaaftryk.

For nyopførte bygninger står byggematerialer for 75% af bygningens samlede klimaaftryk i bygningens levetid, mens driften står for 25%. Det er derfor særligt værd at arbejde med valg af byggematerialer, hvis idrættens klimaaftryk skal reduceres.

Ved opførelse af nye idrætsfaciliteter arbejder Sport & Fritid bl.a. med følgende tiltag med henblik på at reducere faciliteternes klimaaftryk:

- Modernisering fremfor nybyg
- Fokus på kapacitetsudnyttelse
- Højere anlægstilskud til bæredygtige løsninger
- Vejledning om klimavenligt byggeri

I 2024 er et flertal i Folketinget blevet enige om nye skærpede klimakrav i bygningsreglementet. Der er fastsat grænser for nyopførte bygningers klimapåvirkning i bygningens levetid. Den lovbestemte grænseværdi falder løbende de kommende år. Man har samtidig indført en frivillig lavemissionsklasse, der giver mulighed for at opføre bygninger med en lavere grænseværdi end den, der er bestemt af bygningsreglementet.

Aarhus Kommune har fået udarbejdet et casestudie i samarbejde med Rambøll, der belyser konsekvenserne ved at etablere idrætsfaciliteter efter lavemissionsklassen. Studiet peger på, at det bl.a. vil få følgende konsekvenser:

- Det vurderes vanskeligt at etablere idrætshaller efter lavemissionsklassen
- Det vil være mere komplekst for foreningerne at stå med ansvaret for et stort idrætsbyggeri

Tabel 21. Trinvis indfasning af grænseværdier (LCA) for nybyggeris klimapåvirkning

	Bygningsreglementet	Lavemissionsklassen
2025	8	6,4
2027	7,2	5,5
2029	6,4	4,9

- De samlede anlægsomkostninger og udgifter til rådgivning er højere sammenlignet med et standardbyggeri (i udgangspunktet 10-15% dyrere)
- Der kan være behov for højere finansiering fra Aarhus Kommune til foreningsejede byggerier

Det er over de kommende år et særsilt opmærksomhedspunkt i forbindelse med anlæggelse af nye faciliteter at se på, hvordan man håndterer og forener de idrætsmæssige behov med de nye skærpede krav i bygningsreglementet. Særligt skal ønskerne om at bygge mindst muligt klimabelastende ses i forhold til de forventede anlægsomkostninger og krav til både kommunale og frivillige bygherrer.

2.5 Modeller og økonomi for opførelsen af nye faciliteter

I Aarhus Kommune er der ca. lige mange kommunalt anlagte og selvejende idrætsfaciliteter. For opførelse af selvejende faciliteter arbejder man efter et armslængdeprincip, hvor kommunen stiller krav til egenfinansiering og selvorganisering fra foreninger i forbindelse med opførelse af f.eks. nyt halbyggeri, så anlægsmidlerne kan række længere. Armslængdeprincippet har forskellige fordele, bl.a. at de kommunale anlægsmidler rækker langt, fordi de doubles op af private midler. Det sikrer, at der opføres faciliteter, der hvor der er stor efterspørgsel. Desuden bidrager den lokale og foreningsbaserede selvforvaltning i mange tilfælde til et stærkt og forpligtende engagement omkring faciliteten. Ulemperne er, at det ofte tager 5-8 år for en forening, fra den har den første idé til byggeriet er realiseret. Derudover kan det vanskeliggøre kommunens strategiske arbejde med at sikre

de rette faciliteter på tværs af geografi og behov, hvis størstedelen af anlægsøkonomien udloddes til foreninger.

Etablering af fyrtårnsfaciliteter er ofte dyrere og mere komplekse at opføre end basisfaciliteter. Anlægsbudgettet for sådanne faciliteter er typisk på mindst 50-100 mio. kr. Nogle gange betydeligt mere. Der kan derfor ikke findes finansiering til denne type faciliteter fra de eksisterende anlægsmidler afsat til idræts- og fritidsfaciliteter. Der er således

behov for særskilt politisk prioritering af økonomien fra projekt til projekt. Ligeledes har anlægsøkonomien for fyrtårnsfaciliteter en størrelse, der gør det nødvendigt at samarbejde om realisering med fonde, private donorer, idrætsmiljøerne mv. Ligeledes er det en stor opgave at drifte en stor fyrtårnsfacilitet, hvorfor der er behov for en stærk organisering og stærke miljøer omkring faciliteten. Tabel 22 viser et overslag over anlægsøkonomien for forskellige facilitetstyper.

Det tager ofte **5-8 år** for en forening, fra den har den første idé til byggeriet er realiseret.

Tabel 22. Trinvis indfasning af grænseværdier (LCA) for nybyggeris klimapåvirkning

Facilitetstype	Overslag per facilitetstype
Græsbane	Ca. 3-4 mio. kr.
Kunstgræsbane	Ca. 7-8 mio. kr.
Idrætshal	Ca. 30-40 mio. kr.
Streetfacilitet	Ca. 25-30 mio. kr.
Isforum	Ca. 80-120 mio. kr.
Creative Basketball Universe	Ca. 100-110 mio. kr.
Indendørs cykelhal	Ca. 150-200 mio. kr.
Familiebad	Ca. 250-350 mio. kr.

Metode

Optælling af faciliteter

Registrering af Aarhus Kommunes haller er lavet med udgangspunkt i et udtræk fra Idans facilitetsdatabase⁷. Faciliteter der er kommunale, selvejende eller foreningsejede i følgende kategorier er medtaget:

- Store idrætshaller (>800 m²)
- Små idrætshaller (300-799 m²)
- Idrætssale/lokaler (<300 m²)
- Atletikanlæg (indendørs)
- Badmintonhaller
- Squashbaner (indendørs)
- Tennisanlæg (indendørs)

Udtrækket er suppleret med Sport & Fritids egne data (data på faciliteter, der ved en fejl ikke fremgår af facilitetsdatabasen). Der er udregnet et standardiseret mål for hallerne, hvor store idrætshaller (>800 m²) vægtes med faktor 1, små idrætshaller (300-799 m²) vægtes med faktor 0,50 og idrætslokaler/sale (<300 m²) vægtes med faktor 0,25.

Registrering af Aarhus Kommunes boldbaner er lavet med udgangspunkt i Sport & Fritids egne data. Der er udregnet et standardiseret mål for banerne hvor en grusbane vægtes med faktor 0,5, græsbane vægtes med faktor 1 og kunstgræsbane vægtes med faktor 2.

Registrering af svømmehaller er lavet med udtræk fra Idans facilitetsdatabase. Følgende kategorier er medtaget:

- Svømmebassiner 25 meter
- Svømmebassiner 50 meter
- Andre svømmebassiner

Der er udregnet et standardiseret mål for bassinerne, hvor andre svømmebassiner vægtes med 0,5, 25-meter bassiner vægtes med 1 og 50-meter bassiner vægtes med 2.

Befolkningstal

For befolkningstal og befolkningsprognoser er der brugt Aarhus Kommunes egne data⁸. Der er brugt befolkningstal for 1. januar 2024. Der er brugt en lokalsamfundsprognose for årene 2023-2033.

⁷ www.idan.dk/projekter/facilitetsdatabasen/
⁸ www.aarhus.dk/om-kommunen/aarhus-i-tal

